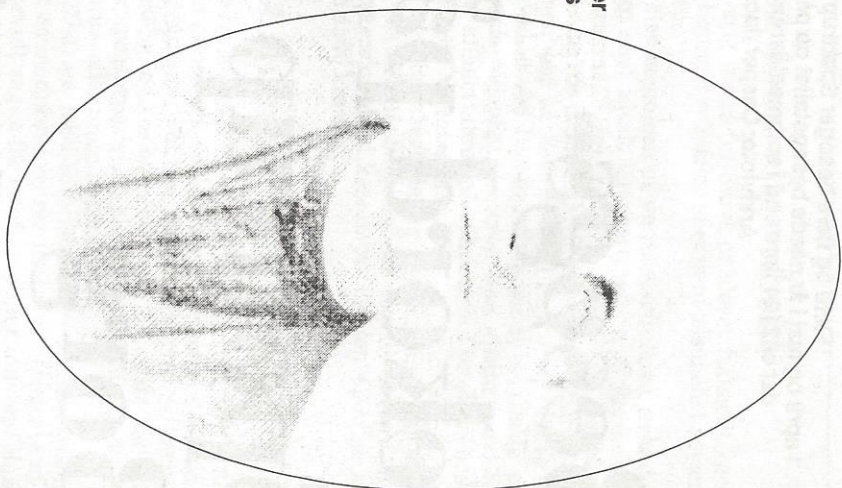

Marius Jensen,
bogtrykker
og ejer af
Skive Folkeblad,
levede fra
1858 til 1923.
Han grundlagde
sammen med
Andreas
Sørensen
Rønbjerg
Tørvefabrik
i 1899.

100 års jubilæum:

Gårdejer
Andreas
Sørensen
levede fra
1855 til 1928
og var for
100 år siden
med til at
grundlægge
Rønbjerg
Tørvefabrik.

Jensen og Sørensen og Rønbjergs mose

Omkring 200 mennesker fra de to familier, der har haft kolossal indflydelse på udviklingen i Rønbjerg, helt fra dengang der var »godtfolk og rakkere i Rønbjerg Mose og frem til dagens plantagedrift, kan i dag, lørdag den 12. juni, fejre 100 års jubilæum.

I den forbindelse kan den store forsamling også i eftermiddag sætte sig forventningsfuldt til rette til friluftsspil på marken bag Æ Tørhus på Hvidemosevej. Aktionærerne i Jensen & Sørensen's Plantage ApS er inviteret til lukket forpremiere på et lokalhistorisk skuespil, der er baseret på nogle af de hændelser, som de to familiers forfædre indgik i for 100 år siden.

Udover egnsspillet, som også markerer 100 året for grundlæggelsen af tørvfabrikken, har formanden for Jensen og Sørensen's Plantage ApS, Rønbjerg, tidligere trafikkontrollør Arne Ottesen, Hvidemosevej 3, Gl. Rønbjerg, skrevet et historisk spændende jubilæumsskrift, trykt i 110 eksemplarer.

Forud for det omkring to timer lange skuespil på marken på Hvidemosevej, holdes der generalforsamling i Æ Tørhus, hvor der også er spisning og dans i aften.

Hvordan grundlæggerne af Rønbjerg Tørvfabrik, Marius Jensen, der var stifter og ejer af Skive Folkeblad, og gårdejer Andreas Sørensen overhovedet har fundet sammen inden deres særprægede og utro-

ligt forudseende kompagniskab fra 1899, står hen i det uviste.

Det gode samarbejde har også altid eksisteret mellem familierne Jensen og Sørensen, hvor nu fjerde generation er ved at tage over.

Jensen og Sørensen-selskabet omfatter i dag et samlet areal på 262 ha, som består af plantager, søer, mose, hede og ubevokkede arealer.

Jubilæumsskriftets forfatter beskriver sig selv som »tilløber«. Han er gift med Tove Ottesen, hvis bedstefar var Marius Jensen.

Også hendes far, tandlæge Valdemar Jensen, som fra 1934 til 1960 var formand for Jensens og Sørensen's Plantage, har skrevet sig ind i selskabets historie. Han købte bl.a. af folk fra Rønbjerg og Kisum

en del tørve- og hedeeparceller til selskabet.

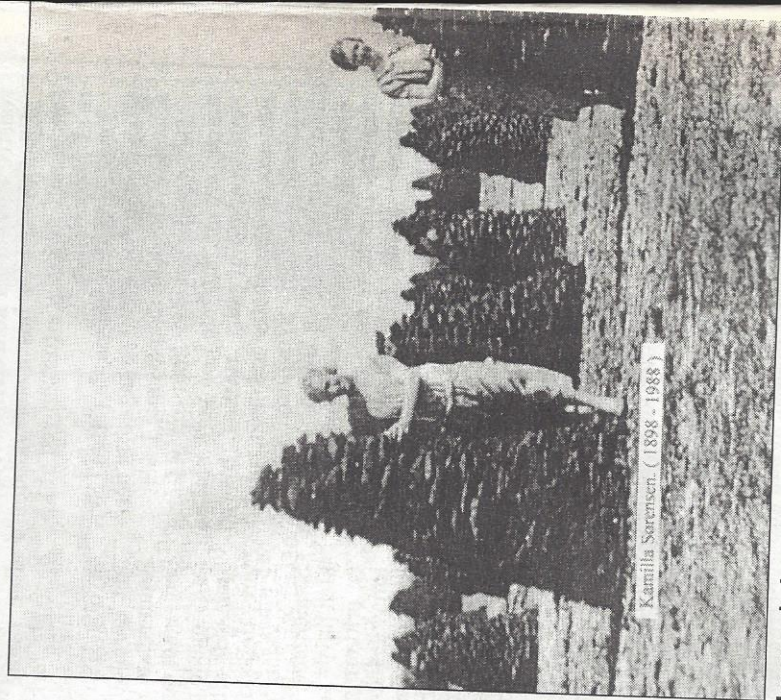
Det var hans far, Marius Jensen, der stod for regnskabet i Rønbjerg Tørvfabrik, mens hans kompagnon, Andreas Sørensen, tog sig af den daglige tørvproduktion, ansettelsen af arbejdere, indkøb af seks-syv heste hvert forår m.v.

Regnskaber fra de to verdenskrige, hvor der var stor produktion af tørv, eksisterer ikke. Alt, hvad der hedder gamle regnskaber og protokoller fra før 1925, findes der ikke noget af.

- Det kunne ellers have været sjovt, hvis vi havde haft sådanne materialer, siger Arne Ottesen, som i festskriftet har medtaget en blækskrivet regning fra oktober 1921, hvor 10.000 tørv kostede 130 kr.

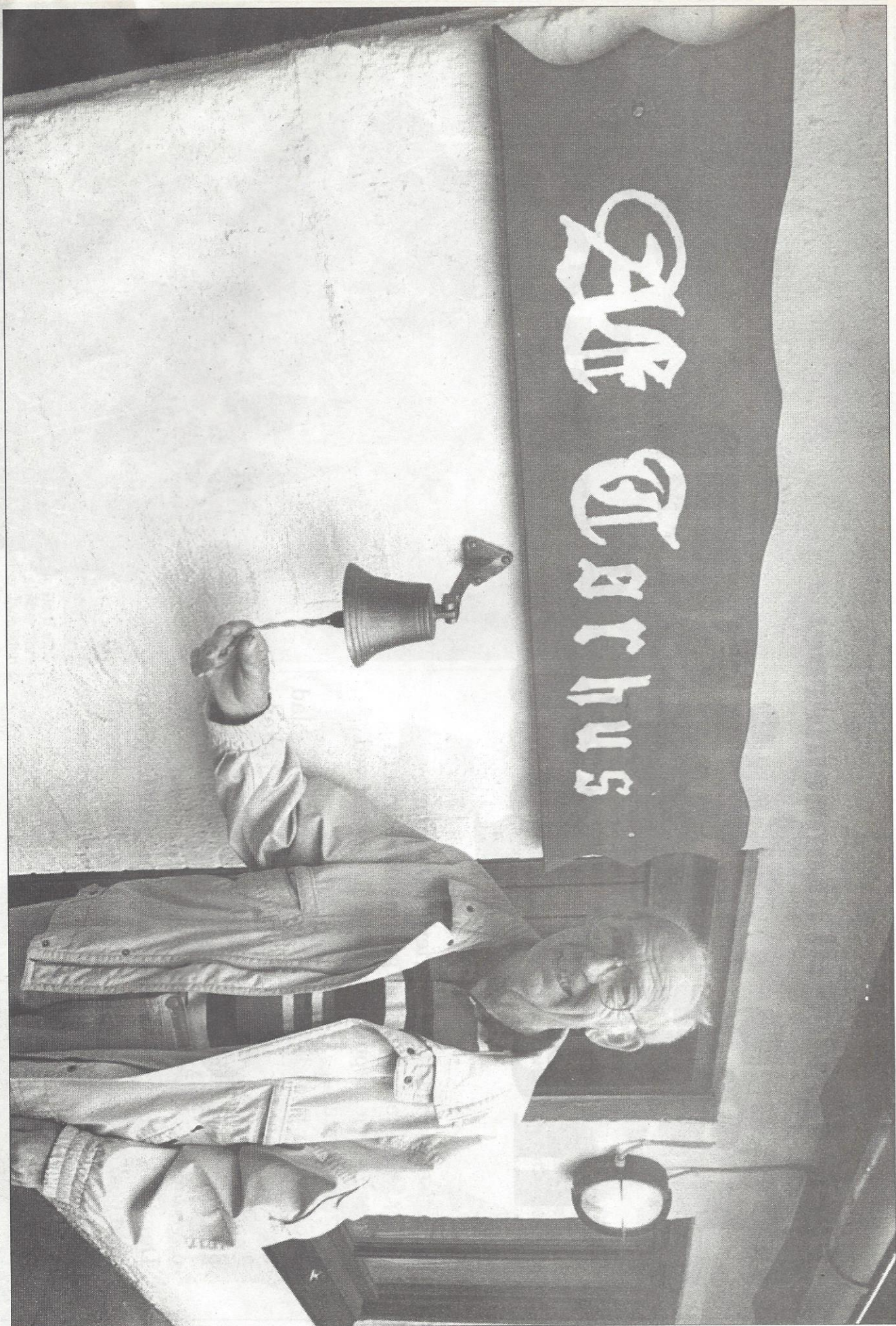

Rønbjerg Tørvfabriks lokomotiv, kaldet Grisen, trak vognene fra mosen op til ælteværket. Fra venstre ses Jens Rohde, Jens Peter Sørensen (peter Fi) og Tove Jensen. Billedet er fra 1944.

Kamilla Sørensen (1898 - 1988)

Læggepladsen hvor tørvene blev stakket i »skruer« med 250.

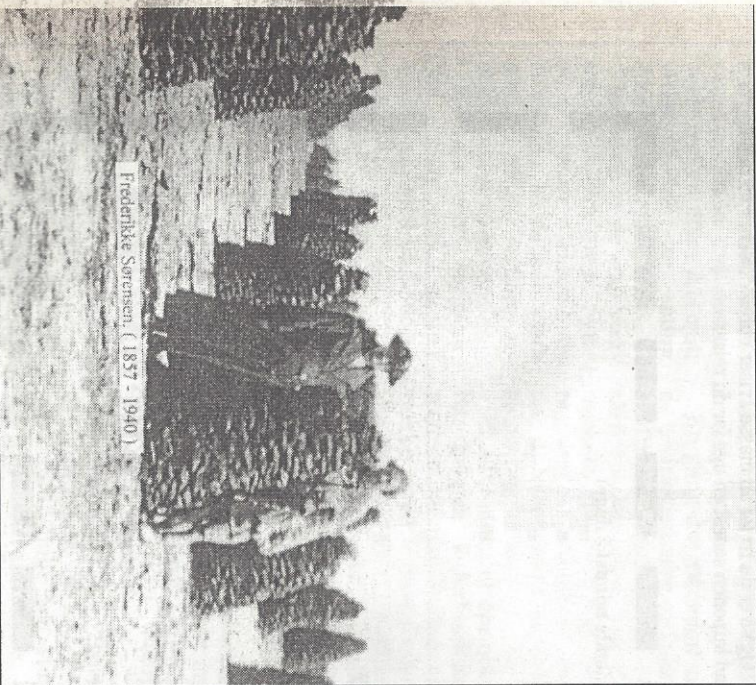
Tredje generation i selskabet er Tove og Arne Ottesen. Her står Arne Ottesen foran den ombyggede staldbygning, Æ Tørhus, som er fælles mødested for aktionærer.
Foto: Lindy Jørgensen

Sammen med et væld af fotografier, fine håndskrevne dokumenter, og en hel fortællelse over de tørvearbejdere der huskes, F1, Stærke Hans, Peter Sok etc., indeholder Arne Ottensens festskrift hele udviklingshistorien fra dengang dynd, tørvejord og flæg med håndkraft blev gravet op af moshullerne og læsset i tipvogne.

Og hvor en tørvearbejder med en god akkord kunne tjene ca. 26 kr om ugen. Ikke alle pengene kom med hjem. Det siges, at de ofte løb i en flok ellers.

I 1923 døde Marius Jensen, 65 år gammel. Fem år senere døde Andreas Sørensen i en alder af 73 år.

Forinden var det i 1926 besluttet at stifte det nye selskab, Jensen og Sørensens Plantage A/S.

Frederikke Sørensen (1837 - 1940)

Enkerne solgte først i 1931 de tilsammen 43 matrikelnumre for den samlede sum af 6000 kr. De beholdt dog retten til tørveproduktion til 1. januar 1939 mod til gengæld at sørge for tilplantning af tre tønder land årligt, hovedsagelig med bjergfyr, rødgran, eg og birke.

Det nydannede selskab begyndte i stor stil at købe jord op og plante til. I dag er der 80 sammenlagte matrikelnumre i plantageselskabet.

Plantningen skete i helt stor stil fra 1949 til sidst i 50'erne, hvor de store arealer med hede og læggepladser blev tilplantet.

Aktionærerne med familie har på årlige plantedage tidligere plantet en stor del af de mange træer. Traditionen holdes fortsat i hævd. I år er der plantet 5200 nye træer,

Niels Sørensen, Handbjerg
Søren Sørensen, (F1)

Johannes Sørensen (1893 - 1981)

Mads Kristian Andersen (E. Fomsløver)

ellers ligger nyplantningen årligt på mellem 5000 og 10.000 træer.

Festskriftet fortæller foruden om de forskellige familiemedlemmers rolle også om bygninger, sø-oprensning, hede- og plantagebrander, og hvordan det i 1945 begyndte at gå ned ad bakke med tørveproduktionen, som ellers havde været et indbringende foretagende.

I 1975 blev plantageselskabet omdannet til et anpartsselskab. Bestyrelserne fra 1902 er i dag udelejet til en aktionær, mens den tidligere staldbygning fra 1907, Æ Tørhus, som for en snes år siden blev ombygget, er fælles mødested for de 60 aktionærer.

Udover den årlige generalforsamling i juni samles aktionærerne og deres familier

om foråret til plantedage, klippedage og julehygge.

Vi bruger Hedeselskabet som rådgivere og laver selv så meget af arbejdet i plantagen, som vi kan med hensyn til plantering og oprydning. Den 262 ha store plantage med søer, mark og hede og ubevoksede arealer, kan ikke give overskud, så der er ikke noget, der hedder aktieudbytte.

Indtægterne kommer fra salg af klippede grønt til jul og fra lyng og brændesalg. Jagten er lejet ud. Det er de marker, der kan dyrkes, også, fortæller Arne Ottesen.

Siden 1926 har Jensen og Sørensen holdt mosefester. Der har aldrig været et ord mellem de to familier - ligesom en Jensen heller aldrig er blevet gift med en Sørensen!

Hvert forår blev der købt seks-syv heste til brug i mosen. Når tørveproduktionen var slut sidst på sommeren, blev hestene solgt igen.